

บทที่ 1

บทนำ

ความ เป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมพื้นบ้านของไทย มีคุณค่าในทางวิชาการหลายแขนง ผู้ที่ศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านอย่างลึกซึ้งต่างยอมรับกันว่า วรรณกรรมพื้นบ้านเป็นต้นว่า นิทานหรือนิยายชาวบ้านนั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับวรรณคดี วรรณคดีที่ปรากฏขึ้นจนเป็นที่รู้จักแพร่หลายในปัจจุบัน ได้อาศัยรากฐานจากนิทานพื้นบ้าน และนิทานพื้นบ้านยังมีส่วนทำให้ผู้ศึกษาได้เรียนรู้อดีต ปัจจุบันของตนเองและสังคมเป็นอย่างดี (เทือก กุสุมา ณ อยุธยา 2514: 47)

นิทานพื้นบ้าน จึง เป็นแนวทางหนึ่งที่เราสามารถศึกษาทำความเข้าใจวัฒนธรรม จารีต ประเพณีของกลุ่มชนหรือของมนุษย์ ได้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนไปถึงวิวัฒนาการของสังคม ทั้งนี้ เพราะนิทานพื้นบ้าน เป็น เรื่องราวที่บุคคลในท้องถิ่นต่าง ๆ แ่่งขึ้นและเล่าสืบต่อกัน เป็น เวลาช้านาน เป็นที่รวม เรื่องราวที่ว่าด้วยวิถีชีวิตตามประเพณีของกลุ่มชน เป็น เครื่องแสดงระดัับวัฒนธรรม ศิลธรรม ความ เชื่อถือ ความ ต้องการ แนวความคิด จริยธรรม อุดมคติ และ สิ่งอื่น ๆ อีกหลายประการ อาจกล่าวได้ว่า นิทานพื้นบ้าน เป็น เครื่องบอกลักษณะสภาพชีวิต และสังคมของคนในท้องถิ่นต่าง ๆ ตามกาล เวลาที่ล่วงมา (กุหลาบ มัลลิกะมาส มปป.: คำนำ)

นิทานพื้นบ้าน คือ เรื่องราวที่บุคคลในท้องถิ่นต่าง ๆ แ่่งขึ้นและเล่าสืบต่อกันมา เป็น เวลาช้านาน มีความมุ่งหมายเพื่อ เป็น เครื่องบันเทิงใจและสั่งสอนบุคคลให้กระทำความดี (กรมศิลปากร 2514: 1) การศึกษานิทานพื้นบ้านทำให้ผู้ศึกษามีความรู้ความ เข้าใจวัฒนธรรม ของกลุ่มชนในสังคมนั้น ๆ และ เป็นสื่อสำคัญของการแสดงออกซึ่งวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ค่านิยมและคติชีวิตของผู้อยู่ในชุมชนนั้น ๆ (สุกัญญา สุจฉายา 2523: 42) เพราะนิทานพื้นบ้าน เป็นวรรณคดีมุขปาฐะ กล่าวคือมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยการบอกเล่า (เทือก กุสุมา ณ อยุธยา 2514: 42) ผู้เล่าก็ เป็นสมาชิกในสังคมนั้น และอยู่ในอิทธิพลของ กลุ่มชนซึ่งได้รับการหล่อหลอมจากวัฒนธรรม เหล่านั้น ดังนั้นการ เล่านิทานพื้นบ้านจึงได้สอดแทรก

ลักษณะที่เป็นวัฒนธรรม ความเชื่อ คุณธรรมของกลุ่มชนถ่ายทอดให้แก่ผู้ฟังด้วย นอกจากนี้ นิทานพื้นบ้านยังสะท้อนให้เห็นถึงจริยธรรมในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อต่อกัน ความกตัญญูทศเวท การไม่ละเมิดศีลธรรม เป็นต้น (อุทัย วรสุวรรณรักษ์ 2526: จ)

นิทานพื้นบ้านมีคุณค่าในฐานะ เป็นกระจกเงาสะท้อนภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ความเชื่อ คตินิยม วัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนอารมณ์ขันของสังคมที่เป็นเจ้าของนิทาน นอกจากนี้นิทานพื้นบ้านยังมีบทบาทสำคัญต่อการ เสริมสร้างบุคลิก มีพลังโน้มน้าวทัศนคติและ พฤติกรรมของแต่ละบุคคลและสังคมได้ กล่าวคือช่วยให้ทั้งผู้เล่าผู้ฟังระบายนและผ่อนคลาย ความรู้สึก นึกคิด ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ในขณะที่เขยวกันยังก่อให้เกิดความเข้าใจใน สิ่งแวดล้อมและคตินิยมของสังคม (กิ่งแก้ว อัครถากร 2514: 8-9) สดใส ดันติภลยาภรณ์ (2525: 36) ได้เสนอลักษณะของ เรื่องในนิทานว่า เป็นนิทานที่มีสถานที่และตัวละคร เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชีวิตคน เคยกับ เด็ก นิทานประเภทนี้จะส่งผลต่อจิตใจ เป็นส่วนใหญ่ คือ กระตุ้น ให้เด็ก เกิดความรู้สึคนึกคิดในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านจริยธรรม รวมทั้งด้านค่านิยมที่พึงปรารถนา ของสังคมอีกด้วย ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นลักษณะที่มีอยู่ใน เนื้อเรื่องของนิทานพื้นบ้าน ผู้วิจัย เห็นว่านิทานพื้นบ้านนอกจากจะมีลักษณะคล้ายกับนิทานทั่วไปแล้วยังมีสภาพแวดล้อมและตัวละคร ที่ใกล้ชิดกับคนในท้องถิ่นอีกด้วย ฉะนั้นการนำนิทานพื้นบ้านมาเล่าให้เด็กฟังจะ เป็นการกระตุ้น ความรู้สึคนึกคิด เพื่อให้ เด็กนำจริยธรรมจากนิทานพื้นบ้าน เหล่านี้มา เป็นหลัก ในการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปสู่ความสงบสุขของสังคมและประเทศชาติ เยาวชนที่จะเติบโต เป็นผู้ใหญ่จึงควรได้รับการ ปลูกฝังจริยธรรมตั้งแต่เยาว์วัย เพราะวัยเด็ก เป็นวัยที่เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และมักจะฝังแน่นติดตัวไปจน เป็นผู้ใหญ่ ดังที่ ชม ภูมิภาค (2528: 161) ได้กล่าวไว้ว่า การปลูกฝัง เยาวชนให้มีทัศนคติ พฤติกรรม ค่านิยมและคุณธรรมที่ดีเยี่ยม เป็นการส่งเสริมและพัฒนา เยาวชนให้ เป็นทรัพยากรที่มีค่าเติบโต เป็นพล เมืองดี รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่าง ภาควิชาภูมิใจและมีศักดิ์ศรี

การเล่านิทานพื้นบ้าน เป็นวิธีการหนึ่งที่บุคคลในท้องถิ่นใช้เป็นสื่อในการปลูกฝัง จริยธรรมซึ่ง เป็นหลักเกณฑ์ที่บุคคลในท้องถิ่นนั้น ๆ ศรัทธาและยึดมั่นในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ ผู้ฟังนำไปปฏิบัติ ดังจะ เห็นได้จาก ในสมัยอดีตมีการนำนิทานพื้นบ้านมาอ่านหรือ เล่าในที่ประชุมชน

โดยมีความมุ่งหมายในการบันทึกและสอนคติธรรมไปในตัว เพราะเรื่องเหล่านี้ มักจะสอดแทรก จริยวัตรอันดีที่ปรากฏในจริยวัตรตัวเอกของเรื่อง เป็นการเน้นถึงแนวการดำเนินชีวิต เพื่อให้ชาวบ้านจดจำ เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตในสังคม แสดงให้เห็นถึงกุศโลบายในการสอน ศิลธรรมแก่สังคม จากการศึกษาเชิงสำรวจวรรณกรรมพื้นบ้านอีสานแล้ว พบว่า แก่นของเรื่อง มีลักษณะดังกล่าว จึงน่าจะเชื่อได้ว่าเป็นความตั้งใจของปราชญ์โบราณเหล่านั้นที่พยายามจะใช้ วรรณกรรม เป็นสื่อในการสอนจริยธรรม สอนศิลปธรรมให้แก่สังคม (ธวัช ปุณโณทก 2525: 175-176) จะเห็นได้ว่าสังคมและผู้ที่อยู่แวดล้อมมีส่วนอย่างมากในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ สมาชิกในสังคม โดยใช้วรรณกรรมพื้นบ้าน เป็นสื่อในการอบรมสั่งสอน ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่า จริยธรรมของบุคคลมีต้น เหนือมาจากอิทธิพลของสังคมมากกว่าอิทธิพลของพันธุกรรม บุคคลที่เกิดมา ในแต่ละสังคมจะต้อง เรียนรู้และยอมรับจริยประเพณีในสังคมของคน ซึ่งแตกต่างจากจริยประเพณี ของสังคมอื่น ๆ ไม่มากนักน้อย สังคมและครอบครัวจึง เป็นแหล่งกำเนิดที่สำคัญของจริยธรรมของ บุคคล โดยรากฐานการ เกิดจริยธรรมจะ เริ่มก่อตัวขึ้นในทารกตั้งแต่แรก เกิด โดยการ เรียนรู้ เกี่ยวกับบุคคลในครอบครัวที่ละน้อย

บ้านและครอบครัวจึง เป็นสถาบันแรกที่ เด็กได้ เกี่ยวข้อง เริ่ม เรียนรู้การดำรงชีวิต และ ได้รับการอบรมสั่งสอนให้ เป็นคนดีมีศีลธรรม ผู้ที่มีบทบาทในการนี้อย่างมากก็คือบิดา มารดา เพราะ เป็นผู้ที่มีโอกาสได้ใกล้ชิดมากกว่าคนอื่น ๆ โดยเฉพาะในด้านการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ เด็ก บิดามารดาสามารถที่จะจัดสถานการณ์และสภาพการณ์ที่เหมาะสมให้แก่เด็กได้ เช่น การ เล่านิทาน ซึ่งเรื่องที่เล่าอาจจะ เป็นเรื่องราวที่บุคคลในท้องถิ่นต่าง ๆ แต่งขึ้นและ เล่าสืบทอดกัน มา เป็นเวลาช้านาน หรือที่เรียกว่านิทานพื้นบ้าน

นอกจากบ้านหรือครอบครัวแล้ว โรงเรียนยัง เป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีบทบาทและ หน้าที่สำคัญต่อการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน โดยหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ได้จัดจริยศึกษาไว้ เป็นวิชาหนึ่งของกลุ่มสร้าง เสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีจุดประสงค์เฉพาะในการ สอนจริยศึกษา 2 ประการ คือ

1. ให้สามารถควบคุมกาย วาจา ใจ อยู่ในขอบเขตที่พึงงาม ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น ทั้งสามารถสร้างประโยชน์แก่ตนและสังคมได้
2. ให้มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และปฏิบัติได้จน เป็นนิสัย

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ได้กำหนดเนื้อหาจริยศึกษาไว้เป็นจริยธรรม

30 ประการ คือ

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์
2. ความ เมตตากรุณา
3. ความไม่โลภและไม่ขโมย
4. ความ อื้อ เทื่อ เผื่อแผ่และ เสียสละ
5. การไม่ละ เมิกของรักของผู้อื่น
6. การรู้จักความพอดี
7. การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง การไม่ขยงให้เกิดความ

แตกแยกและการไม่พูดหยาบ

8. การมีสัจจะและความจริงใจ
9. การไม่ลองและ เสพสิ่ง เสพคิดให้โทษ
10. ความ เป็นผู้ยี่สดี รู้จักยังยั้งชั่งใจ รู้จักผิดชอบชั่วดี
11. ความ เป็นผู้ยี่ เหตุผล
12. ความละเอียดและ เกรงกลัวคือการกระทำชั่ว
13. ความขยันหมั่น เที่ยร
14. ความอดทนอดกลั้น
15. ความกล้าหาญและความ เชื่อมั่นในคน เอง
16. ความกตัญญูกต เวที
17. ความมีอสังค์ยสูงจรด
18. การทำให้ใจสงบ มีสมาธิ และอารมณ์แจ่มใส
19. ความไม่ เห็นแก่ตัว
20. ความประณิดลละ เอียดถี่ถ้วน
21. ความรับผิดชอบ
22. ความมีน้ำใจ เป็นธรรม ไม่ลำเอียง
23. ความมีระ เบียบวินัยและตรงต่อ เวลา
24. การยอมรับความ เปลี่ยนเปลือง

25. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการกิน นอน ขับถ่าย แคล่งกาย และล้างคม
ระหว่างเพศ

26. มารยาทในการแสดงความเคารพ การขอภัย การแสดงความขอบคุณ
การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ การแสดงความไม่เห็นด้วย การแสดงความยินดี การแสดง
ความเสียใจ การเล่น การพักผ่อนหย่อนใจ

27. หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้
อภัย ความเอื้อเฟื้อ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ

28. ความเป็นผู้มีวินัยธรรม และปฏิบัติตามประเพณีนิยม

29. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

30. การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติทางจริยธรรม ได้แก่ ผิดศีลธรรม ระเบียบ
กฎหมายและจรรยาบรรณ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 216-243)

นอกจากนี้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ยังได้กำหนดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
ทั้งหมด 108 มโนทัศน์ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้อย่างมาก เพราะผู้ที่มีมโนทัศน์
ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น ย่อมมีความเข้าใจในเรื่องราว หรือสิ่งนั้นอย่างสมบูรณ์ นั่นคือ มโนทัศน์
นอกจากจะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างสมบูรณ์แล้ว ยังต้องรู้จัก
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่อยู่ในประเภทเดียวกัน หรือจะกล่าวอย่างง่าย คือ การรู้จัก
เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอีกด้วย มโนทัศน์จึงมีบทบาทสำคัญในการคิด และ
การวิเคราะห์ เหตุและผล ฉะนั้นการเรียนการสอนในปัจจุบันจึง เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มโนทัศน์
ในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความมีเจตคติ คิดหาเหตุผล และนำไปสู่วิธีการปฏิบัติ

ถึงแม้ว่าหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 จะได้มีการกำหนดหัวข้อจริยธรรม
มโนทัศน์ทางจริยธรรม และจัดทำแผนการสอน เพื่อให้สะดวกต่อการนำไปสอนในโรงเรียนแล้ว
ก็ตาม แต่สภาพการสอนจริยศึกษาในโรงเรียนยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ จากการ
ศึกษาวิจัยของศูนย์พัฒนาหลักสูตร ได้วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนจริยศึกษาของครูด้านปฏิสัมพันธ์
ระหว่างครูกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ปัญหาในการสอนจริยศึกษาของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดังนี้

1. ครูส่วนใหญ่ไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการสอนจริยศึกษา
2. ผู้บริหารไม่สามารถให้คำปรึกษาในเรื่องเทคนิค และวิธีการสอนจริยศึกษาแก่ครู
ในโรงเรียนได้ดีเท่าที่ควร
3. หลักสูตรจริยศึกษากับท้องถิ่น ยังไม่สอดคล้องกันมากนัก
4. ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีสอนจริยศึกษา
5. ชุมชนและผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความร่วมมือและสนับสนุนในกิจกรรม เสริมหลักสูตร
มากเท่าที่ควร (จินทนา คังสุวรรณพาณิชย์ 2527: 43-44)

งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดา อาจิณสมอาจารย์ (2523: ง-จ) เรื่อง ปัญหาการสอนจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสองในเขตการศึกษา 2 พบว่า มีปัญหาด้าน หลักสูตรไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น และความร่วมมือของชุมชนต่อกิจกรรม เสริมหลักสูตรจริยศึกษา รวมทั้งหลักจริยธรรมไม่สอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและความต้องการของ ท้องถิ่น

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริยศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ยังมีปัญหา อยู่มากคือ ครูยังเน้นด้านเนื้อหา ขาดการปฏิบัติจริง ตัวครูยังขาดความรู้ในเนื้อหาอย่างแท้จริง ไม่รู้ว่า จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร รวมทั้งยังขาดหนังสือเรียน สื่อและอุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมการสอน การเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ในเรื่องของการวัดผล มีการวัดเฉพาะเนื้อหา ขาดการวัดผลจากการปฏิบัติที่แท้จริง (สัมภาษณ์ ศิริวรรณ พุ่งเกียรติ 2 ธ.ค. 2529) นอกจากนี้ การจัดการศึกษาในปัจจุบันได้รับเอาแนว ความคิดของชาติอื่นมาส่วนหนึ่ง ทำให้กระบวนการศึกษาไทยและกระบวนการชีวิตไทยแยกกันไป คนละทาง (สุมน อมรวิวัฒน์ 2529: 15)

จากปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ผู้วิจัย มีความเห็นว่า การศึกษานิเทศน์พื้นบ้าน จะทำให้ได้ทราบเรื่องราว ความเชื่อ วิถีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง หลักสูตรจริยศึกษาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และการนำนิเทศน์พื้นบ้านมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม การเรียนการสอนจริยศึกษาในโรงเรียน จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง เพราะนิเทศน์ พื้นบ้าน เป็น เรื่องที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชีวิตของผู้เรียนในท้องถิ่นทำให้ผู้เรียนสนใจยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น และยังเป็นการอนุรักษ์วรรณกรรมพื้นบ้านให้คงอยู่ต่อไป นิเซค สุนทรพิทักษ์ (2523: 27) มีความเห็นว่า การปลูกฝังจริยธรรมควรจะเริ่มปลูกฝังให้แก่เด็กและเยาวชนตั้งแต่ยังเล็ก ๆ จัดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและชีวิตที่เด็กจะต้องเผชิญอยู่ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมด้วย ฉะนั้นการนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อในการสอน จึงควรจะได้มีการศึกษาถึงความสอดคล้องในค่านิยมทัศนคติทางจริยธรรมในวิชาจริยศึกษา หลักสูตรประถมศึกษา ทุทธศักราช 2521 ทั้ง 30 ประการ โดยศึกษาจากลักษณะที่เป็นการกระทำหรือความคิดของตัวละคร ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เพราะปัญหาการสอนจริยธรรมของคนไทยนั้นไม่ใช่อยู่ที่การชี้สิ่งที่ดีหรือไม่ดีให้เขาทราบเท่านั้น แต่สิ่งที่เยาวชนทั้งหลายต้องการนั้นน่าจะเป็นหนทางและวิธีปฏิบัติที่จะนำไปสู่สิ่งที่ดีงาม (พรรรถิพย์ ศิริวรรณยศ 2529: 75)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา ทุทธศักราช 2521 ในนิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อ เป็นประโยชน์ต่อครูในการนำนิทานพื้นบ้านมาใช้ในการสอนให้สอดคล้องกับจริยธรรมและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ในด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างไปจากท้องถิ่นอื่น ๆ มีภาษาถิ่นที่เรียกว่า ภาษาโคราช ที่มีถ้อยคำส่วนใหญ่คล้ายกับคำไทยภาคกลาง แต่สำเนียงเพี้ยนไปบ้างและมีถ้อยคำบางคำที่ใช้เฉพาะถิ่น โดยรับมาจากคำลาว เขมร ญวน และมอญ แต่ดัดแปลงให้คล้องปากขึ้น (ปรีชา อุยตระกูล 2521: 4)

ธวัช มุณีโสม (2519: 12) ได้แสดงความรู้สึกที่มีต่อชาวโคราชว่า

ชาวโคราชนั้น มีวัฒนธรรมประเพณีต่างไปจากภาคอีสานโดยทั่วไป กล่าวคือ ชาวชาวโคราช มีอะไรหลายอย่างที่ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะคน โดยเฉพาะวัฒนธรรมประเพณี ภาษาพูด ไม่เหมือนชาวอีสานทั่วไปและไม่เหมือนภาคกลาง นอกจากนั้นยังมีความรู้สึกนึกคิดต่อต้าน ไม่ยอมรับวัฒนธรรมอีสาน และไม่รวมตัว เป็นพวกเดียวกับชาวอีสาน

นอกจากนี้ยังพบว่า นิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา มีส่วนที่แตกต่างไปจากนิทานพื้นบ้านของภาคอีสานโดยทั่วไป เช่น นิทานพื้นบ้านอีสานเน้นให้ชาวอีสานยึดถือปฏิบัติตามฮึดคลอง ส่วนนิทานพื้นบ้านจังหวัดนครราชสีมายึดถือและปฏิบัติตามฮึดคลอง เพียงบางประเพณีเท่านั้น และยังมีลักษณะของการถ่ายทอดนิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา ถ่ายทอดโดยการบอกเล่าภาษาโคราช บางเรื่องมีการจารึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นอักษรคล้ายมอญและพม่า

เป็นอักษรไทยน้อยและจารึกเป็นตัวอักษรไทยกลาง (ปรีชา ลอยตระกูล 2521: 3) นิทานพื้นบ้านที่เป็น เรื่อง เค่นและมีอิทธิพลต่อชาวนครราชสีมา เช่น เรื่องท้าวปาจิตนางอรพิมพ์ ซึ่งเป็นตำนานของปราสาทหินพิมาย อัน เป็นโบราณสถานที่มีชื่อเสียงและ เป็นที่ภาคภูมิใจของชาวนครราชสีมา

นิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา มีอิทธิพลต่อจิตใจของชาวนครราชสีมาตั้งแต่ในอดีต ฉะนั้นการนำนิทานพื้นบ้านมาใช้ เป็นสื่อในการ เรียนการสอนจริยศึกษาจึง เป็นการ ถ่ายทอด เจตนารมณ์ของบรรพบุรุษให้แก่ลูกหลาน โดยการ เล่า เรื่องและคติชาวบ้านที่เป็นนิทานปรัมปรา ซึ่งทำให้สิ่งต่าง ๆ เช่น ภูเขา แม่น้ำ และซากอิฐซากปูนในโบราณสถานมีความหมาย และสร้างความภาคภูมิใจแก่เยาวชนรุ่นหลัง (อุมน อมรวิวัฒน์ 2529: 20) นอกจากนี้นิทานพื้นบ้านยังสะท้อนให้เห็นถึงจริยธรรมที่ท้องถิ่นศรัทธายึดถือ เป็นแนวประพฤติปฏิบัติให้แก่คนในท้องถิ่น และยัง เป็นการนำเอาสิ่งที่ เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษในท้องถิ่นมาใช้กับการศึกษาปัจจุบัน

ฉะนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับการ เรียนการสอนในปัจจุบันซึ่ง เน้นให้นักเรียนได้ เรียนรู้ โน้ตค้นใน เรื่องนั้น ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยจึง เล็ง เห็นความสำคัญที่จะศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อ เป็นแนวทางให้ครู ใ้ค่นำนิทานพื้นบ้านมาใช้ เป็นสื่อในการ เรียนการสอนจริยธรรมให้สอดคล้องกับวัยและสภาพชีวิตที่แท้จริงในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ใน นิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งปรากฏในนิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 116 เรื่อง

2. นิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 116 เรื่อง ที่ไม่ซ้ำกัน แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. นิทานปรัมปรา
2. นิทานท้องถิ่น
3. เทพนิยาย
4. นิทานเรื่องสัตว์
5. นิทานคลกขบขัน

3. การวิเคราะห์หมโนทัศน์ทางจริยธรรม ที่ผู้วิจัยศึกษานี้ ยึดหัวข้อจริยธรรม 30 ประการ และหมโนทัศน์ทางจริยธรรม 108 มโนทัศน์ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นเกณฑ์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

มโนทัศน์ทางจริยธรรม หมายถึง ความคิดโดยสรุปรวมเกี่ยวกับหลักหรือแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ดำรงและเหมาะสม เพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าและพึงประสงค์ ซึ่งบุคคลควรยึดถือต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ซึ่งผู้วิจัยยึดถือมโนทัศน์ทางจริยธรรม 108 มโนทัศน์ และหัวข้อจริยธรรม 30 ประการในวิชาจริยศึกษา หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นเกณฑ์

นิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา หมายถึง เรื่องราวที่บุคคลต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมา ถ่ายทอดต่อ ๆ กันมาด้วยการบอกเล่า เพื่อเป็นเครื่องบันเทิงใจและสั่งสอนบุคคลให้กระทำความดี ได้แก่

นิทานพื้นบ้านจากงานวิจัยเรื่องวรรณกรรมพื้นบ้านจากคำบลริงกาใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา โดยปรีชา อุยตระกูล

นิทานพื้นบ้านจากหนังสือ เรื่องของศรีโคราช เล่ม 1 เล่ม 2 และเล่ม 3 รวบรวมโดยคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

นิทานพื้นบ้านที่ผู้วิจัย เป็นผู้รวบรวมจากการสัมภาษณ์วิทยากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ข้อตกลง เบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่าความคิดรวมยอดของวิชาจริยศึกษา . จำนวน 108 ข้อ ในหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 เป็นมโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ในการรวบรวมนิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำมาสร้าง เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กในท้องถิ่น
2. เป็นแนวทางในการนำนิทานพื้นบ้านไปใช้ในการ เรียนการสอนจริยศึกษา ระดับประถมศึกษาในท้องถิ่น
3. เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
4. ได้รับความรู้และ เข้าใจวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น
5. เป็นประโยชน์ในการวิจัย เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านครั้งต่อไป